

26.336

ÁLLATVÉDELEM

AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET ÉS A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE

SZERKESZTETTE

MONOSTORI KÁROLY

egyesületi főtáktár.

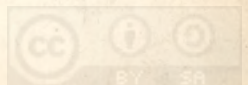

VIII. évfolyam 1911.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN

(IX., ERNŐ-UTCA 11—13.)

TARTALOMJEGYZÉK 1911.

Cikkek.

Cikkek.	Oldal
Automobil és a ló. Monostori Károly. Képpel	2
Állatvédő-egyesület, hol?	4
Állatot szerető embergyűlölő-e. Dr. Jellinek Ede	13
Állatpusztítás Olaszországban. —yi—	14
Állatvédelem ügye Olaszországban. Bódog Balázs tanár	30 és 41
Állatirtás. Gyulay Gy. Farkas és Mo.	31
Állatvédelmi falitáblák. Pedagógus Állatmenedékházi ügyünk, írta Monostori Károly	33
Állatvédelmi ügyek a földmívelési miniszt. ügykörébe	66
Állatok és a földrengés	77
Állatvédő kongresszus, nemzetközi, Torinóban. Chernel István	93
Állaterő, géperő. Monostori Károly	101
Belügyminiszter és K. Nagy Sándor veszettség elleni könyve	104
Bajai madarak és fák napja, írta Demuth Gyula	13
Budapesten ebadoemelés, írta (ik)	44
Budapest egész területére ebzárlat Budapesti utcai galambok, írta Mo.	77
Embergyűlölő-e, aki az állatot szereti. Dr. Jellinek Ede	78
Ebadoemelés Budapesten	13
Ebzárlat Budapest egész területére Ehető madárfészek. Monostori Károly	77
Elismerő irata a földmívelési miniszter urnak	78
Ebzárlat, háromhónapos, kérdéséhez. Monostori Károly	79
Ebzárlat, háromhónapos, véget ért. —yi—	85
Földmívelésügyi miniszter a veszettség ellen	86
Földmívelésügyi miniszter madárvédelmi körrendelete	103
Falitáblák, állatvédelmi	2
Fészek-hűség. M. K.	29
Földmívelési miniszt. ügykörében az állatvédelmi ügyek	33
Földmívelési miniszt. ur elismerő irata	54
Földrengés és az állatok	77
Gyermeknapért érdekében kérelem a néptanítókhöz	85
Galamblovók veresége Pozsonyban	93
Galamblovészet. Monostori Károly	49
Gyermeknapra az O. Á. V. E.-nek	54
Galambok, budapesti utcai, írta Mo.	55
Galamblovészetünkről külföldi hang, írta Mo.	78
Hol az állatvédő-egyesület?	93
Hasznos madarak ismeretének terjesztése. —yi—	4
Háromhónapos ebzárlat kérdéséhez. Monostori Károly	22
Irtása az állatoknak. Gyulay Gy. Farkas és Mo.	86
	31

Kassai Á. V. E. diszközgyűlése	112
K. Nagy Sándor veszettség elleni irt könyve és a belügyminiszter	13
Kocsisaink (a mi), közli O. Á. V. E.	43
Közégszékesfővárosi lóhustüzem, írta M. K.	65
Kutyaöl, praktikus, írta Mo.	86
Közművelődési Orsz. Tanácssal való összeköttetésünk. Fodor Árpád	87
Külföldi hang magyarországi galamblovészetéről, írta Mo.	93
Kutyatartás vágóhidakon	104
Lóazilum (magyar) kérdése	5
Lóhustüzem, székesfővárosi közlővédelem télviz idején. Monostori Károly	110
Ségi, írta M. K.	65
Magyar ló-azilum kérdése	5
Madarak és Fák Napja irodalmi pályázat eredménye	15
Madárvédelmi ügyben miniszteri körrendelet	29
Mi (a) kocsisaink, O. Á. V. E.	43
Madarak és Fák napja Baján, írta Demuth Gyula	44
Madártörténet. —ik—	66
Madárfészek, ehető. Monostori Károly	79
Madárvédelmünk veszedelemben. Bohrandt Lajos	102
Nemzetközi állatvédő kongresszus Torinóban	86
Népiszkola és az Orsz. Ifj. Madárvédő Liga. Stoll Ernő	102
Olaszország és az állatpusztítás. —yi—	14
O. Á. V. E. Gyermeknapra érdekében kérelem a néptanítókhöz	15
Olaszországi állatvédelem ügye. Boldog Balázs tanár	30 és 41
Omnibuszlovak sorsa. (—ik—)	54
O. Á. V. E. Gyermeknapra	55
O. Á. V. E. a lugosi kiállításon. Tafferner Béla	112
Összeköttetésünk az Orsz. Közművelődési Tanácssal. Fodor Árpád	87
Országos Ifjusági Madárvédő Liga és a népiszkola. Stoll Ernő	102
Országos ifjusági madárvédő Liga II. Stoll Ernő	111
Patkolást nem tűrő ló megfékezése. Monostori Károly	32
Pozsonyban galamblovók veresége	43
Praktikus kutyaöl, írta Mo.	86
Rivális. Monostori K. Képpel	2
Sorsa az omnibuszlovaknak. (—ik—)	54
Szügyelőshám-berendezés, figyelemreméltó, írta M. K.	42
Székesfővárosi közégi lóhustüzem, írta M. K.	65
Torinói nemzetközi állatvédő kongresszus	86
Torinói nemzetközi állatvédő kongresszus. Chernel István	101
Torinói nemzetközi állatvédő kongresszus II. Chernel István	109
Újév külsőben. Máday	1

Utcai galambok, budapesti, írta Mo.	78
Veszettség ellen tett intézkedése a földmívelésügyi miniszternek	2
Visszaemlékezések a tanuló korából. Dr. Tóth Mihály	21
Veszedelemben madárvédelmünk. Bohrandt Lajos	102
Vágóhidakon kutyatartás	104

Egyesületi hírek.

Aradi Á. V. E. 1910. évi jelentése a közgyűléshez	47
Apatinban alakítandó Á. V. E.	70
Alapszabály-jóváhagyás, Kanári-tenyésztők Egyesülete	117
Alakuló új Á. V. E. alapszabályainak 4 példányban való kiállítása	117
Bajai Á. V. E.	24
Bácsalmáson alakítandó Á. V. E.	70
Czellődmők és vidéke Á. V. E. közgyűlését	69
Debrecenben alakuló Á. V. E.	70
Esztergomi Á. V. E.	25
Esztergomi Á. V. E. közgyűlése	68
Győri Á. V. E.	80
Győrött Á. V. E.	117
Hontvármegyei Á. V. E. 23, 33 és 34	25
Körlevele O. Á. V. E.-nek M. és F. Napi jelentések beküldéséről	25
Hontvármegyei Á. és M. V. E. közgyűlése	116
Kolozsvári Á. V. E. közgyűlése	68
Kismartoni csoportja a soproni Á. V. E.-nek	71
Körrat a szövetséges egyesületekhez	80
Kassai Á. V. E.	80
Losonci Á. V. E.	80
Magyarországi Á. V. E.-k	25
Madarak és F. Napjáról szóló jel. beküldéséről az O. Á. V. E. körlevele	25
M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése és O. Á. V. E. közgyűlése	29 és 55
M. Á. V. E. Sz. végrehajtott bizottsága és O. Á. V. E. választmányi ülése	44
Miskolci állat- és madárvédő e. megalakulása	61
Miniszteri jóváhagyás	117
Miskolci Á. V. E.	117
Madárvilág (székesfővárosi) érdekében az O. Á. V. E.	70
Nyíregyházai Á. V. E.	22 és 80
Nagyvárad Á. V. E.	25
Nagyvárad Á. V. E. közgyűlése	61
Nyíregyházai Á. V. E. közgyűlése	80 és 88
O. Á. V. E. körlevele a M. és F. Napjáról beküldendő jelentésekről	25
O. Á. V. E. rendes évi közgyűlése és M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése	29 és 55
O. Á. V. E. választmányi és a M. Á. V. E. Sz. végrehajtott bizottságának együttes ülése	6, 38, 44, 85 és 94

	Oldal
O. Á. V. E. választmányi és M. Á. V. E. Sz. végrehajtóbizottsági ülése	113
O. Á. V. E. székesfehérvári és fejérmegyei megalakulása	66
O. Á. V. E. esztergommegyei fiókjának közgyűlése	68
O. Á. V. E. a székesfőváros madárvilága érdekében	70
O. Á. V. E. és a postaportó	71
O. Á. V. E. új tagjai	117
Pozsonyi Á. V. E.	23 és 96
Pápai Á. V. E.	24 és 35
Pozsonyi Á. és M. V. E. választmányi ülése	60
Pancsován alakítandó Á. V. E.	70 és 80
Postaportó és az O. Á. V. E.	71
Resicabányai Á. V. E.	35
Resica és vidéke Á. V. E. vál. ülése	116
Soproni Á. V. E.	7
Szentgotthárdi Á. V. E.	8
Sárosvármegyei Á. V. E.	15
Soproni Á. V. E. közgyűlése	48
Soproni Á. V. E. kismartoni csoportja	71
Soproni Á. V. E. választm. ülése	115
Szegedi Á. V. E.	22 és 25
Szt-gotthárdi Á. V. E.	24 és 105
Szentgotthárd és Vidéke Á. V. E. közgyűlése	49
Szombathelyi Á. és M. V. E. választmányi ülése	59 és 80
Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület megalakulása	66
Székesfőváros madárvilága érdekében az O. Á. V. E.	70
Szeged és vidéke Á. V. E. vál. ülése	105
Temesvári Á. V. E.	24 és 96
Temesvári Á. V. E. közgyűlése	59
Bodrossy Lajos titkár	70
Tápiógyörgyén alakítandó Á. V. E.	70
Udvarhelymegyében alakítandó Á. V. E.	70
Vasvári Á. V. E.	24
Vácon alakítandó Á. V. E.	24

Apró közlemények.

Állatvédő szabályok és a német rendőrség	11
Állatvédők — utcán közbelépők — kellemetlenségei	12
Állatvédelem (Miskolc: „Ellenzék” K. Nagy Etelka)	17
Állatvédő egyesületek Németországban	18
Állatok és a zivatar	18
Állatok védszentje	119
Ambrózy Béla báró †	20
Amerikai hóbert	20 és 39
Adatok gyűjtése vak lovak számáról	28
Angol törvény a viviseccio ellen	35
Állatvédelem céljaira adakoztak	38
Állatkinzás megtorlása Krassó-Sz. megyében	38
Állatvédő Gyermekeknaptárak Németországban	39
Állatvédelem Spanyolországban	39
Amerikai hóbert, még egy	39
Apácalepke és a madarak	40
Állatmenedékházunk segélyezése Angliában, kutyák megadóztatása	51
Agyvelejét (a lónak) a napsugártól védendő	73
Á. V. E. alakítandó Győrött	74

Abauj-Torna megyében 144.000,000 cserebogár	75
Állatvédő versenystálló-tulajdonos	80
Állatmenedékház berlini	80
Állatkinzás és sadizmus	80
Adat a légyirtáshoz	83
Állatkert berlini	84
Állatvédők elfoghatják az állatkinzókat Amerikában	84
Ausztriában fekete rigó	99
Állatorvosok kiszállási költségei	99
Apatini Á. V. E.	100
Autó-fuvarozás	119
Bukaresti Á. V. E.	8
Beszélő kutya	9
Bajorországban, Madárvédelem	10
Békcseri-szabályzat, mintaszerű	12
Bécs és a kínai fülemile	18
Budapest és a veszett kutyák	19
Betörő és a kutya	20
Bolhas kutyák	27
Balogh Sándor dr.	27
Bizony-féle hagyaték és a francia lapok	39
Borbély Vidor †	51
Berlini ebek szájkosár nélkül	51
Berlepsz báró megtiszteltetése	63
Budapestben ebadómelés	71
Budapesti utcai galambok megrendszabályozása	72
Berlini állatmenedékház	80
Bolyban hány hangya van	82
Berlini állatkert	84
Bécsi Á. V. E.	91
Berlini kocsis-iskola	91
Békák szunyogirtók	97
Bányalovak nyomora	106
Borjувágás szabályozása	120
Cinegeknek a szőlőbe csalogatása	62
Coboly kiveszében van	62
Cserebogár, 144.000.000 Abauj-Torna megyében	75
Csóka	107
Drezdában lóotthon	35
Durvasága a kocsisoknak és fuvarosoknak	74
Diákeskü, amerikai	108
Eperjes város az állatvédelem szolgálatában	27
Élő állatokon végzett kísérletek határaitak megállapítása. — yi —	28
Ebzárlat, új. (Szerkesztő)	39
Éneklő madarak és a fenyesek	40
Ebek Berlinben szájkosár nélkül	51
Ebadó Németországban	71
Ebadómelés Budapesten	71
Előadások, állatvédő, Oravicabányán	76
Elfoghatják Amerikában az állatvédők az állatkinzókat	84
Egerésző ölyv	90
Évnyitó beszéd a M. és F. napjáról	100
Ebzárlat, új. (Szerkesztő)	118
Egerek (mezei) kártétele	120
Földmívelési minisztérium ügy- és személybeosztása	11
Fajkutyáért magas ár	12
Fenyvessy (Zalai) Adolf	27
Fővárosban a madárvédelem	37
Francia lapok a Bizony-féle hagyatékáról	39
Franciaországban kutyaadó	40
Fenyesek és az éneklő madarak felgyűrűzése vonuló madaraknak	64
Fecskék mint rovarirtók	71

Fecskeposta	71
Fecskék elszaporítása istállóban	72
Folyamodványa a madaraknak a főkapitányhoz	72
Füröztése hideg vízben kutyáknak	75
Fészkelő (különös) alkalmatosság	90
Fajegyzei a lónak. Monostori Károly	98
Feketerigó Ausztriában	99
Gazdátlan kutyák Londonban	9
Golyák vonulásának utja	36
Galamblovészeta nagyváradi „Püspökfürdőben”	63
Galambok (utcai) megrendszabályozása Budapesten	72
Győrött alakítandó Á. V. E.	74
Galamb kártékony állat-e	92
Hóbort, amerikai	20 és 39
Helyesbítés	28 és 52
Huzni terhet, hogy tanult meg a kese	38
Hal, mely vízben megfulladhat	72
Hir, személyi	74 és 83
Heyse, Paul	74
Halölés sósvízzel	75
Hány hangya van a bolyban	82
Házi állattalománya (hasznos) a világnak	90
Itatni köteles a vasut a sertéseket	38
Istállóban való elszaporítása fecskéknek	72
Istállóli legyek ellen	73
Jó tanulók megajándékozása	74
Itatókut, művészi kivitelű	76
Italkészletről gondoskodó patkány	82
Indítani nem akaró ló	84
Javitóintézet, szikszói	91
Kutyák, gazdátlanok, Londonban	9
Kutya, beszélő	9
Karácsonyfa mint madáretető készülek	10
Kutyát ki tartson	11
Kutya színházi függöny előtt	12
Kerényiné Nagy Etelka cikke a Miskolci „Ellenzék”-ben	18
Kínai fülemile Bécsben	20
Kutya mint betörőtárs	27
Kutyák bolhasok	27
Kovácsics Gyula	27
Krassó-Sz.-megyében megtorlása az állatkinzásnak	38
Kutyák kötvartatása és ebzárlat	39
Kutyaadó Franciaországban	40
Kiveszében a coboly	62
Kutyák megadóztatása Angliában	71
Kocsisok durvasága	74
Kongresszus, nemzetközi, állatvédő XVI.	74
Kutyáknak hideg vízben való füröztetése	75
Kitömött állatok veszélyessége	76
Kövezeten lábaikban kimerült lovak	84
Köröm- és szájfájás	89
Különös fészkelő alkalmatosság	90
Kitüntetés	91
Kocsisiskola Berlinben	91
Kutya köteleességérzete (ahol) alulmarad	92
Kártékony állat-e a galamb	92
Kutyaugatás miatt pör	100
Kutyák, fiatal, játékszerű	108
Kutya éjjeli állat?	117
Kigyók etetése	117
Kutyahűség és szívósság	118

	Oldal
Keleti marhavész hazánkban...	119
Londoni gazdátlan kutyák...	9
Liga, Országos Ifjúsági Madárvédő...	11
Ló-otthon Drezdában...	35
Legelő mint üdülőhely...	62
Legyek (istálló-) ellen...	73
Ló fülét legyekről, agyvelejét nap- sugártól védendő...	73
Lovak vezetése a városok utcáin...	75
Légyműködés adat...	83
Ló, mely indítani nem akar...	84
Lábaikban kimerült lovak, városi kövezeten...	84
Ló fajlegyei. Monostori Károly...	98
Lovaglőverseny, 50 km.-es...	107
Madarak, téli álmot aluvók...	9
Mesterséges fészekoduk szüksége...	10
Madárvédelem Bajorországban...	10
Macska védelme...	11
Madárvédő gyűlés, német...	11
Madárvédő Liga, Országos Ifju- sági...	11, 51 és 52
Mintaserű bérkocsi-szabályzat...	12
Madárpusztítás...	18
Madarak és Fák Napja Németor- szágban...	26 és 73
Madarak és Fák Napja Pestvármegye- gyében...	27
Madárvédő Liga, Országos Ifjúsági, új tagjai...	28 és 51
Madárvédelem a fővárosban...	37
Madarak és Fák Napja Sárosme- gyében...	37
Megtörölése az állatkinzásnak...	
Krassó-Sz.-megyében...	38
Madártömő vállalat Nagyváradon...	40
Madarak és az apáca-lepke...	40
Madarak és a sáskák...	52
Madárvédő Liga, O. Ifjúsági, Sáros- megyében...	52
Mód madárfészek megvédésére...	62
Megtiszteltetése Berlepsch bá- rónak...	69
Megadóztatása a kutyáknak Ang- liában...	71
Magy. kir. ornithologiai központ Madárvédelmi telepek temetőink. Bohrandt Lajos...	72 és 80
Madárvédelem Sachsen-Weimarban...	72
Madrak folyamodványa a főkapi- tányhoz...	72
Madarak és Fák Napja Szegeden...	74
Madarak és Fák Napjáról szóló jelentések...	74
Művészi kivitelű szökökut...	76
Malac, őibeli...	82
Madaraink védelme...	82
Madárvédelmi polémia...	83
Madárvédelem Olaszországban...	91
Madáritatókut, művészi kivitelű...	92
Magy. kir. ornithologiai központ...	92
Méltatása a verébnek...	97
Madárvédelem...	99
Madarak és Fák Napjáról érvény- beszéd...	100
Macskák államszolgálatban...	106
Megemlékezés elhalt mecénásaink- ról...	107
Miniszteri jóváhagyások...	107
Madarak telepítése apácalepke ellen...	118
Madárvédelemre úgy nevelünk...	118
Madár- és állatvédő kihágások...	119
Műtőjás-gyártás Amerikában...	120
Német madárvédő gyűlés...	11
Német rendőrség és az állatvédő szabályok...	11
Németországi állatvédő egyesüle- tek...	18
Németországban Madarak és Fák Napja...	26 és 73

	Oldal
Nyaktől és a papagály...	38
Németországi állatvédő gyermek- napotárak...	39
Németbirodalmi állatvédő egyesü- letek szövetsége...	39
Nagyváradon madártömő vállalat...	40
Németországban ebadó...	71
Nemzetközi állatvédő kongresszus XVI.	74
Országos Ifjúsági Madárvédő Liga 11, 51, 75, 91 és 180	
O. Á. V. E. és a vivisectio-ellenes egyesület...	
O. Á. V. E. új tagjai 11, 28, 52, 74, 91 és 108	
O. Á. V. E. céljaira adakoztak 28, 38, 52 és 91	
Országos Ifjúsági Madárvédő Liga Sárosmegyében...	52
Ornithologiai m. kir. központ...	72
Oravicabányán állatvédő előadá- sok...	76
O. Á. V. E. a soproni Á. V. E.-nek...	80
Óibeli malac...	82
Ólyv, egerészó...	90
Ornithologiai m. kir. központ...	92
Országos Ifjúsági Madárvédő Liga...	119
Ostort csak szükség esetén hasz- nál...	120
Őz védekezése forráság idején...	107
Pestvármegyében Madarak és Fák Napja...	27
Papagály és nyaktől...	38
Pápaszemek tehének...	63
Posta fecskékkel...	71
Paul Heyse...	74
Patkány, amelyik italkészletről gondoskodik...	82
Postagalambok tájékoztató ké- pessége...	82
Polémia, madárvédelmi...	83
Pénzforrás, új, nyitása...	97
Papagály, legkisebb...	107
Rovairtó fecskék...	71
Sédén Báro Ambrózy Béla †...	20
Sertéseket köteles a vasut meg- ítatni...	38
Spanyolországi állatvédelem...	39
Senka József dr. †...	51
Sáskák és a madarak...	52
Sachsen-Weimari madárvédelem...	72
Sósvízzel halölés...	75
Sadizmus és állatkinzás...	80
Szövetsége a németbirodalmi állat- védő-egyesületeknek...	39
Szájkosár nélkül, ebek Berlinben...	51
Szólóbe csalogatása a cinegéknek...	62
Személyi hír...	20, 74 és 83
Szegeden Madarak és Fák napja...	74
Szár- és körömfájásról...	89
Szikszói javítóintézet...	91
Szunyogirtó békák...	97
Ségely, évi az Á. V. E.-nek...	119
Távlovaglás...	8
Téli álmot alvó madarak...	9
Terhet huzni, hogy tanult meg a kese...	38
Tehének pápaszemmel...	63
Temetőink mint madárvédelmi telepek. Bohrardt Lajos...	72 és 90
Tanulók, jó, megajándékozása...	74
Távlovaglás Bécsből-Budapestre 91 és 108	
Ügy- és személybeosztás földmí- velési miniszteriumban...	11
Új tagok az O. Á. V. E.-ben 11, 28, 74, 91 és 108	
Után közbelépő állatvédők kelle- metlenségei...	12
Utja a golyák vonulásának...	36

	Oldal
Üdülőhelynek való felhasználása a legelőnek...	62
Utcai galambok (bpesti) megrend- szabályozása...	72
Üldözése a verebeknek...	74
Varjak értelmezése...	10
Veszett kutyák és Budapest...	19
Vivisectio-ellenes egyesület és az O. Á. V. E.	20
Vak lovak számáról végzendő adatgyűjtés...	28
Vivisectio elleni angol törvény...	35
Világító tornyok és a madarak...	37
Vonuló madarak felgyűrtzése...	64
Verebek üldözése...	75
Vezetése városok utcáin lovaknak Veszélyessége a kitömött állatok- nak...	76
Versenyistállótulajdonos állatvédő Védelme madarainknak...	80
Városi kövezeten lábaikban kime- rült lovak...	84
Világ hasznos háziállat-állománya...	90
Veréb méltatása...	97
Vadászati tilalom némely vadál- latra...	107
Zivatar előérzete és az állatok...	18
Zalai Fenyvessy Adolf...	27

Irodalom.

Á. V. E. mit akar?	
Aquila. Herman Ottó...	19
Évkönyve a Mecsek-Egyesületnek...	81
"Ember és kutya," írta K. Nagy Sándor...	89
Évkönyve a M. Á. V. E. Sz. és az O. Á. V. E.-nek 1910. évre...	89
Fabetegek és vértetű elleni vé- dekezésekhez utmutatás, írta: Macsánszky Lajos...	71
Gyermeknapjáról cikkei (beküldés- megszüntetése)...	36
Gyermeknapjáról 1912. évre...	81 és 106
Jelentése a nagyváradi állat- (ma- dár) védő egyesületnek...	89
Kultúra...	26
Mit akar az Á. V. E.?	10
Madarak és Fák Napja irodalmi pályázat eredménye...	15 és 36
Madárvédelmi törekvések Magyar- országban...	26
Madarak és Fák Napjáról szóló isk. jelentések I. Évkönyve...	26
Modern patkolásról. Zimmermann Agoston...	36
Madarak és Fák napja érdekében (felhívás)...	36
Madarak és Fák napját miképp ünnepeljük. Paedagogus...	51
Mecsek-egyesület évkönyve...	81
Magyarországi állatvédő egyesüle- tek szövetsége és az O. Á. V. E. évkönyve 1910. évről...	89
Nagyváradi állat- (madár) védő egyesület jelentése 1910. évről...	89
Selymentenyésztők napjára 1910- 1911. évre...	36
"Sertésenyésztés alapvonalai" írta Monostori Károly...	89
Specielle Pathologie und Therapie der Haustiere (Hutya Ferenc)	98
Sociális misszió-társulat és az ál- latvédelem...	119
"Természet" folyóirat...	119
Vértetű és egyéb káros fabetegség elleni védekezésre utmutatás, írta Macsánszky Lajos...	71
Utmutatás a vértetű és egyéb ká- ros betegségek elleni védeke- zésre, írta Macsánszky Lajos...	71

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE”-NEK KÖZLÖNYE
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az új év küszöbén.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének alakulásakor egyik főcélja az volt, hogy az érintkezést az egyesületek és a központ között állandóan fenntartsa és hogy ezen az uton egymást erősítsük és támogassuk.

Bár a szövetség fennállása óta az érintkezés eléggé élénk, mindazonáltal bennem az év végén az a vágy keletkezett, hogy nem hivatalos iratváltás után, hanem a bizalmasabb magánlevelezés nyomán némi tájékozást nyerjek állatvédő egyesületeink és az állatvédelem álapotáról.

Ebből a szempontból rövid levéllel fordultam valamennyi magyar állatvédő egyesülethez, illetőleg azok vezetőségének ama tagjához, akiről feltehettem, hogy kérdéseimre nézveteljes tájékozottsággal fog válaszolhatni.

A beérkezett válaszokat azonnal megköszöntem, de kellemes kötelességemnek tartom, hogy az illetőknek ezuttal is szíves köszönétet mondjak.

A válaszok szomorúan érdekes képét adják annak az állandó küzdelemnek, melyet egyesületeink és főként azok lelkes vezetői közönségünk hihetetlen közönye ellen folytatnak.

Tisztelt munkatársaink tudósításaiból kitérünk az, hogy majd mindenütt igen nehéz viszonyok közt csak is egyes vezetők lelkesedése, önzetlen munkája és csüggedés nélkül való szívós kitartása képezik az egyesületnek ugyszólván egyedüli életfeltételét.

Közönségünk hagyományos közönye nyilvánul abban, hogy az egyesületek kebelében alig találkozik egyén, aki az ügy vagy az egyesület érdekében bár még oly szerény munkára vállalkoznék;

nyilvánul abban is, hogy az ülésekre el nem járnak, a tagdíjakat vontatva vagy éppen nem fizetik és nyilvánul végre abban is, hogy szövetségünk közönségét, folyóiratunkat csak imitt-amott méltatják a kellő figyelemre.

Megvallom, hogy kedves munkatársaimtól eddig beérkezett válaszokban ez az utóbbi panasz ebben az alakban nem igen van hangoztatva és én inkább következtetés útján fűzöm ezt a többiekhez.

Következtetésem pedig azon alapul, miszerint erős meggyőződése az, hogy ha egyesületeink tagjai buzgó olvasói volnának az „Állatvédelemnek”, akkor kellő tudatára jönnének annak,

hogy törekvéseinkkel használunk a közgazdaságnak, hogy a népiskolában erős és nagy jövőjű alapját rakjuk le egy emberségesen érző nemzedék nevelésének; és hogy a mai realiztikus korban és durvuló erkölcsök közepette szeretetet, szánalmat és irgalmat hirdetünk és hála a Gondviselésnek, terjesztünk is.

Folyóiratunkkal éppen a művelt közönséget akarjuk megnyerni annak, hogy országszerte állatvédő egyesületekbe csoportosuljon és munkatársunkká szegődjék gazdaságilag és társadalmilag egyaránt szükségessé misszióinkban.

A mi társegyesületeinkkel szemben, amelyeknek önmegtartózkodással járó működéséről csak tisztelettel emlékeztethetünk meg, nem érjük be azzal, hogy őket propagandánk révén erkölcsileg támogatjuk, hanem nehéz viszonyaik teljes méltánylásával újabb áldozatok árán könnyíteni kívánunk nehéz helyzetükön. Ebből a szempontból határozta el az Országos Egyesület, hogy a társegyesületek tagjainak számára a szövetségi közlöny amugy is rendkívül mérsékelt előfizetési árát közel egyharmadával mérsékli.

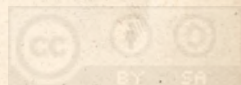
Fogadják szívesen társegyesületeink tisztelt vezetői, a mi kedves munkatársaink igaz rokonszenvűnknek és őszinte fegyverbarátságunknak ezt a szerény bizonyítékát.

Engedjék meg tisztelt munkatársaink, hogy az új év küszöbén azzal a kérelemmel fordulhassunk hozzájuk, hogy annak felemelő tudatában, hogy a szeretet és szánalom, az emberiség legszebb kincseinek terjesztését szolgálják, — munkájukban és kitartásukban sem csüggedést, sem megállást ne ismerjenek és velünk együtt győzelemre vigyék az igazi humanitás zászlaját.

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjaihoz pedig, kikkel társulva már egy évtizednél hosszabb ideig dolgozom és kiknek szíves támogatásával és közreműködésével oly szép eredményeket értünk el, ezekhez az én társaimhoz is van egy meleg kérésem, mely bár lenne szívhez szóló.

Egyesületünk annak idején nagy lelkesedéssel határozta el, hogy megszűnik „Budapesti” lenni és felveszi az „Országos” nevet annak jeléül, hogy az állatvédelem nemes eszméinek az egész országban óhajt érvényt szerezni. Ennek a szép feladatnak az utóbbi tíz év alatt az O. Á. V. E. lelkes tagjai szóval, tettel és anyagi áldozattal feleltek meg.

Kérem t. Tagtársaimat, az O. Á. V. E. tagjait összesen és egyenként, hogy szép és nagy feladatunkat

egv pillanatig sem tévesszük el szem elől és lelkes munkával minél több új pártfogó és ügybarát szerzésével teremtsünk egy minél erősebb O. Á. V. E-t, hogy ez minél hatalmasabban terjeszthesse ki áldásos működését az ország minden községébe.

Máday Izidor.

A földmivelésügyi miniszter intézkedése a veszettség ellen.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint a veszettségi esetek folyton növekedő mértékben évenként már oly aggasztóan nagy számban fordulnak elő az ország területén, hogy e betegség elterjedése tekintetében az európai államok között Magyarország immár csaknem a legkedvezőtlenebb állapotot tünteti föl.

Ezen úgy emberre, mint állatra rendkívül veszedelmes, gyógyíthatatlan betegségnek nagymérvű és mindinkább növekedő elterjedése — amint ezt a földmivelésügyi kormány most kibocsátott körrendelete „104450/III. 1. sz. körrendelet az ebtartási szabályrendeletek újraalkotása, illetőleg módosítása tárgyában, valamennyi törvényhatóságnak” is megállapítja — úgy köz-, mint állategészségügyünknek, valamint közgazdaságunknak is évenként kiszámíthatatlan károkat okoz.

Az 1909. évben összesen 3201 háziállat esett áldozatul ennek a betegségnek. Az 1900. évtől az 1909. év végéig terjedő tíz év alatt pedig ugyanezen okból összesen 202 ló, 1404 szarvasmarha, 1552 sertés és 316 juh és kecske pusztult el az azonnal kiirtott állatok be nem számításával.

Ezenkívül nem hagyható figyelmen kívül az a károsodás sem, mely a megmárt és elpusztult állatok megfigyeltetésével és ezen idő alatt használatuk korlátozásával, élelmezésével, eltakarításával járni szokott és az sem, hogy ezen bejelentett eseteken kívül még számos olyan állati elhullás történik, melyek a statisztikai adatok között elő nem fordulnak, de amelyekben az elhullás körülményei alapján a veszettség gyanuja volt megállapítható.

Még ennél is szomorubb azonban, hogy ezen gyógyíthatatlan betegség az állatok között tapasztalható feltűnő gyakoriságával szemben évenként az emberek között aránytalanul nagyobb veszedelmet okoz.

A nagy károsodás, melyet a betegségnek ezen feltűnő nagy mértékben való elterjedése úgy közgazdasági, valamint köz- és állategészségügyi érdekeinknek okoz, addig is, míg törvényhozási intézkedésekkel a betegség elleni védekezés új és biztosabb alapokra fektethető lesz, hathatós intézkedésre készítette Serényi Béla gróf földmivelésügyi minisztert.

Mivel köztudomású, hogy a betegség terjesztői leginkább az ebek szoktak lenni, az e téren célba vett védekezés a miniszter intenciói szerint, elsősorban az ebtartásnak országszerte célszerű elvek szerint való rendszabályozásától és ezen szabályok következetes erélyes végrehajtásától várható. Sok törvényhatóság területén az ebtartási szabályrendeleteket szerfelett lany-

hán hajtják végre. Épp ezért szükséges, hogy a törvényhatóságok jelenleg érvényben levő szabályrendeleteik helyett, a 20—22 év alatt szerzett tapasztalataik alapján megállapított célszerűbb elvek szigorú szem előtt tartásával új szabályrendeleteket alkossanak, illetve amennyiben fennálló szabályrendeleteik az egyöntetűség veszélyeztetése nélkül átalakíthatók és kiegészíthetők, azt sürgősen megtegyék.

Rendkívül fontos feladatnak jelzi a miniszter az *ebek számának csökkentését*, ami a legcélszerűbb módon akként érthető el, ha az *ebadókötelezettséget kivétel nélkül minden ebre kiterjesztik*.

Eddig a házörző és pásztorebekre többnyire adómentességet engedélyeztek. A körrendelet szerint a kivételek csak szaporítják a fölösleges és kellően nem gondozott ebek számát, holott tapasztalat szerint épp az ilyen ebek legveszedelmesebb terjesztői a betegségnek, mert gondozásuk többnyire hiányos lévén, az élelmük után állandóan kóborolnak.

Az ebadó nagyságának meghatározásánál szükséges, hogy egyrészt a *haszoncélra* szolgáló és másrészt a *kedvtelésből* tartott ebek között különbség tétel és ehhez képest az adóösszeg is kétféle tételben állapíttassék meg.

Miután még több fontos elvre mutat rá a miniszter, mely a veszettség korlátozása érdekében hozandó ebtartási szabályrendeletek megalkotásánál szem előtt tartandó, reményét fejezi ki, hogy a törvényhatóságok át fogják érezni az óhajtott fontos cél kiváló jelentőségét és ehhez képest ebtartási szabályrendeletük újraalkotásával, illetve módosításával és kiegészítésével a maguk részéről is oda fognak törekedni, hogy azok minél rövidebb idő alatt teljes mértékben érvényesüljenek.

Egyesületünk, aki már hosszú idő óta s legutóbb 1909. évi november hó 4-én 953. sz. a. a földm. miniszter urhoz intézett felterjesztésében, szorgalmazta ily intézkedés tételét, nagy örömmel fogadta a miniszter ur e rendeletét, melyhez mellékelve van egyben egy tájékoztató, „Ebtartási szabályrendelet-minta” címen. E minta tetemesen meg fogja könnyíteni a törvényhatóságok munkáját abban, hogy a célnak éppen megfelelő foglalatú szabályrendeletet alkossanak.

A rivális.

Szóban forgott már e lapban egyfelől a respektus, mellyel a ló az automobilal szemben viselkedik, másfelől az a kérdés, hogy az önmaguktól mozgó járművek terjedése mennyiben foly be az élő motornak, a lónak számbeli csökkenésére. Megtutuk azokból a közleményekből, hogy bizony respektálja a ló az ő riválisát az automobil, de csak ha száguld, ha zakatol s ha váratlan a meglepetés, és megtutuk, hogy bizonyára hosszú időig le nem pocskondálja ez a holt masina a lovat sem számban, sem minőségben s a lovakra nézve csak akkor idézhet fel az automobil eldorádói állapotokat, amikor tetemesebben jutányosabbá válik, vagyis magas ára jelentékenyen csökken.

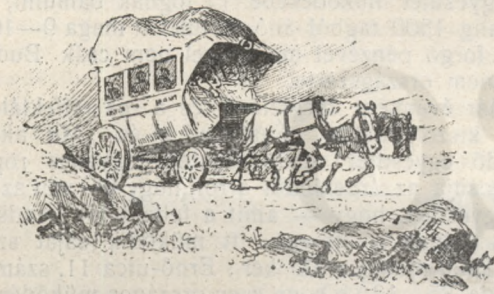

Eldorádói állapotokat azért említek, mert állatvédelmi szempontból bizony nagyon aranyjuezi napok

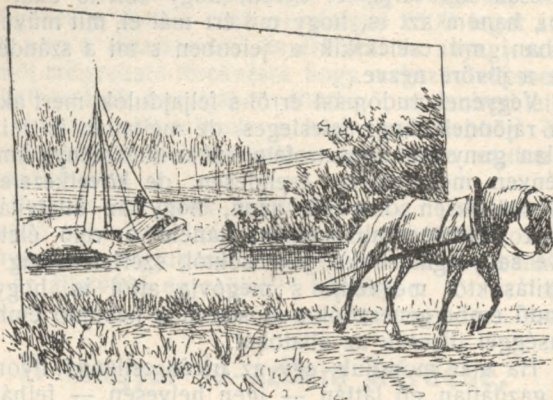
1. Feneketlen erdei uton.

következnének be az utolsó csepp vérig sanyargatott, igazán szájalomra méltó lovakra akkor, ha sikerülne

2. Meredek posta-uton.

legalább a nehéz terhek vontatásában őket a mainál jóval jelentékenyebb mértékben holt gépekkel pótolni.

3. Hajót vontatva.

Hát ez jámbor kívánság csak, ez idő szerint, pedig a hóhérolás, melynek a munkás ló kitéve van, felháborító módfelett.

Vessünk csak pillantást nem többre, csak arra, amit az itt levő 1., 2., 3., 4., 5., 6. ábrák feltüntetnek s be kell látnunk, hogy az az embertelen zsarolás, megkinozás, amelynek ez a nemes állat, szerencsére csak az érzelmeiben durva, önértékeit imádó s ennek minden humánus érzést feláldozó ember részéről kitéve van, be kellene hogy szűnjön végre vagy mérséklődnie kellene, bár a legjámborabb emberségességi kíváncsiom határáig.

4. Hóviharban az állomáshelyen.

Nos, mi az állatokkal szemben is humánusan gondolkozó és érző emberek csak hozsánnával fogadhatjuk az élő motort pótló, érzéketlen, kinlódást nem ismerő, terüvonszólo automobilo s más hasonló szer számok térfoglalását, s ha a ló, a maga bizony eléggé korlátolt ennél, de munkarabságának latbatetésével, érzésével annak, hogy a páriák legutolsó kategóriáját ő képezi — fel tudná fogni keserves, a kinlódás vég-

5. A tengeri kikötő lerakóján.

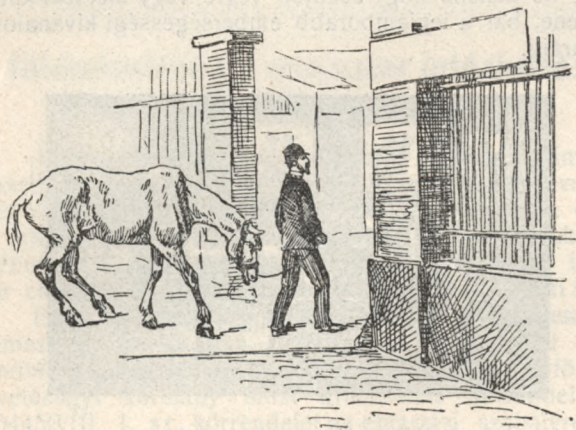
leteig menő állapotát, életsorsát, nem tudom, nem
nyeritene-e szintén hosszánát minden új motor láttára!

Az az életből ellesett és lekapott kedves jelenet, amelyet az itt levő 7-ik ábra érzékit, egész sorozatát a gondolatoknak, hiedelmeknek, következtetéseknek kelti fel a szemlélődben az iránt, hogy vannak-e és minő „vélekedései” lehetnek ez állatoknak az előttük levő automobil, ezen rivális felől.

Hát bizony a munka e gondolkozni, disztिंगválni
vajmi keveset tudó élmotorainak aligha vannak véle-

kedéseik e kérdésben, de ha volnának, ha lehetnének, bizonyára dicsőítenék az észet, amely ezt a járművet, amely előtt lónak nem kell kinlódnia, kigondolta, áldanak a kezét, amely megszerkesztette, amiképen dicsérjük és áldjuk mi, az állatvédelem jogosultságának és szükségességének vallói és hirdetői. Ők, sze-

6. Sántán, bénán az utolsó uton a vágóhidra.

gény gyámoltalanok, százezer évek hosszú során butaságra, vak engedelmességre, feltétlen megadásra tanított lények, ha ott a rivális mellett netán csakugyan disztíngválnak, legfeljebb oda sült ki megállapodásuk, hogy: ejnye be különös, szokatlan szaga

7. Az auto (a rivális) mellett.

van ennek a valaminek, (a benzinnek, vagy petrolumnak és pneumatik gumminak), melyen valami ismerős szagot, a reá tapadt „gazdasági aranyalap” szagát is érezni vélik.

Az ősidőktől mindmáig tulontúl sanyargatott rab-szolga lovak érdekében csak üdvözlőnk lehet minden ilyen riválist.

Monostori Károly.

Hol az állatvédő-egyesület?

Apróbb hírlapok u. n. „kiszólásaiban” és névtelenül kifakadó levelezők irataiban, rendszerint egyéb csufondáros aposztrófok kíséretében minduntalan találkozzunk a kérdéssel, hogy „Hol az állatvédő-egyesület?” Napirenden van e kérdés akkor is, ha valahol csöndület keletkezik, mert pl. egy galamb belekeveredett a telefon vagy táviró dróthálózatába, vagy egy macska kimerészkedett a házfedélre s nem talál vissza a padlásra, avagy a szatócs mókust tart a kirakatba helyezett forgó kerek kalitkában, hogy e látvány a vevőközönséget a bolthoz csöditse. Megesik, bár ritkábban, hogy pl. a tulterhelt szekér előtt elakadt lovak nyomorgása, azok embertelen ütése-verése hozza némely ember ajkára a cimbent jelzett kérdést, de tapasztalásom szerint többnyire anélkül, hogy az illető feljajdulónak egyáltalán fogalma volna arról, hogy mi az állatvédelem, mi tehető és mi nem tehető annak érdekében, s hogy vajjon módjában van-e az állatvédő-egyesületnek egyáltalán az azonnali segítség mindég és mindenütt?

Vegyenek maguknak fáradságot a feljajdulók s pillantsanak bele a Budapesti székelő Országos Állatvédő-Egyesület működésébe. El fognak bámulni, hogy ez az alig 1500 tagból álló testület a maga 9—10 ezer korona forgó pénzével mit művel nem csak Budapesten, hanem országsszerte.

Már évenként megjelenő és a reá reflektálóknak ingyen kiszolgáltatott „Évkönyv”-e és „Mit akar az állatvédő egyesület” című szintén ingyenes röpirata, felvilágosítja az érdeklődőt arról, hogy hol van az állatvédő-egyesület, hogy — amit a feljajdulók rendszerint nem is tudnak — itt van, itt működik saját székházában Budapesten, a IX. ker., Ernő-utca 11. szám alatt (telefonja 85—12.) s hogy ezen országos működés megüti a legtöbb külföldi hasonló egyesület működését s üdvös ténykedései között vannak olyanok, amelyek külföldi egyesületekben nincsenek.

A „Mit akar az állatvédő-egyesület” című röpirat nem csak azt tárja fel hiven, hogy mit is akar hát elérni, hanem azt is, hogy mit ért már el, mit művelt a multban, mit cselekszik a jelenben s mi a szándéka, terve a jövőre nézve.

Vegyenek tudomást erről a feljajdulók, mert akkor talán rájönnek, hogy felesleges, de méltatlan is minduntalan gunyosan aposztrofálni ezt az intézményt, amely szerényen megvonulva, csendesén, de következetesen és becsületesen dolgozik azon, hogy az állatvilágot nem a szentimentalizmushoz, hanem a való élethez mérve sanyargatásoktól, kínzásoktól, szertelenségig vitt pusztításoktól megvédje s megóvja attól is, hogy a jövőben embergenerációk a mostanihoz hasonló ember-telenséggel illessék az állatokat.

Ha már mondjuk, egy az utcán cellengő, nyomorult gazdátlan eb láttán — igen helyesen — felháborodnak, vagy bárminő állatkinzási eset felett megbotránkoznak, ne dobják mindjárt és könnyelműen a világba amugy lekicsinylőleg, hogy: „Hol az állatvédő egyesület”, hanem — mert az állatvédő egyesület megvan és ott van, ahol imént jeleztem — forduljanak

hozza egy szerény levelezőlappal, amely azonban nem névtelen, mint sajnos többnyire lenni szokott, vagy vegyék igénybe az esetet jelentendő, a mondott számú telefönt. Az egyesületnek módjában van minden oly állatkinzási esetben eredményes lépéseket tenni, amely eset törvény vagy helyhatósági rendelet alapján üldözhető és büntethető s évenként százakra rug az imígy megtorolt kihágások száma. Máskülönben minden rendőrszemnek kötelességévé van téve a hasonló esetekben való beavatkozás, nem is elkerülhetetlenül szükséges hát az állatvédő egyesülethez fordulni, elég a rendőrszem figyelmét a kihágási esetre terelni, de persze a hivatalos személyt megillető tisztelettel s nem durva hetykeséggel kell ezt cselekedni, mint sajnos, szokása az némely embernek.

Nem lehetett azt sehol a világon elérni, hogy csak oly nagy városban is mint Budapest, annyi rendőr és állatvédő őr legyen órállomáson, hogy minden egyes kihágás, mint mondani szokás, azonnal hoppon legyen vehető; s mert tehát Budapesten is lehetetlen, hogy minden állatsanyargatót, állatot törvényellenesen kinzót és pusztítót akár a rendőrségi, akár az állatvédő egyesületi őr-közlegek cselekedetükben momentán megakadályozzanak, a nemesen érző nagy közönségre is hárul az a feladat, hogy ne azt kérdezze, hogy: hol az állatvédő egyesület, hanem hogy 3-ad magával a kihágás tényét megállapítsa, a kihágó nevét, lakását feljegyezze s az útjában található első rendőrszemnek ezt tudtul adja, vagy ajelzett utakon az állatvédő egyesülettel közölje.

Ideálist megközelítő állapotok az állatvédelmi kérdésben csak ott vannak, ahol a nagy közönség csekély áldozatot hoz avval, hogy az állatvédő egyesület tagjává lesz, vagy mint nem ilyen is közreműködik a lehető mértékben a szégyenletes állatkinzási állapotok javításában, nem az erre irányuló törekvések gunyos érintésével, hanem azok tényleges támogatásával.

Több mint egy negyed század óta áll fenn az országos állatvédő egyesület Budapesten s mégis egy millióhoz közeledő népessége, nagy vagyona, nagy intelligenciája dacára csak neveltséges 1500 tagot szolgáltat arra a messzemenő és erkölcsi és anyagi szempontból mélyreható törekvésre, hogy megszüntetessenek az állatkinzások formájában dühöngő, az emberi lelkületet durvító elvadulások s hogy nemesebben érző embergenerációk keletkezésének lehetősége ezuton is előmozdittassék.

Vegyük hát csak kezünkbe azt a: „Mit akar az állatvédő egyesület?” című röpiratot, abból tájékozódva bizonyára nem fogjuk aztán hangoztatni többé a banális: „Hol az állatvédő egyesület?” kérdést. (==)

A magyar ló-azilum kérdése.

Némely fővárosi és vidéki hírlapok hibás értesülések alapján oly zavaros képét adták a Bizony Emil-féle végrendeletnek, hogy azt szó nélkül hagyni nem lehetett. Az Országos Állatvédő-Egyesület megbízott ügyésze, dr. Németh Imre, a lapok által egészen ferde helyzetbe állított kérdést az „Esti Ujság” 1911. évi

január 9-iki számában a tényekhez és igazsághoz hiven a következőkben rektifikálja:

Bizony Emil végrendeletéről és a vele kapcsolatos perről téves adatok jutottak nyilvánosságra: Bizony Emil ugyanis nem volt agglegény és 1898. júniusban, amikor végrendeletét alkotta, felesége is élt, de 1909. decemberben már mint gyermektelen özvegy halt meg. Ingatlan vagyona nem 1500, hanem 300 hold sem volt, ezt a leltározó hatóság 45.500 koronára becsülte, de állítólag még 120.000 koronát. A lovak nem szerepelnek örökösökként, mert összes ingó és ingatlan vagyonában Bizony Ákóst tette egyedüli örökösövé, de az ingatlan vagyonban arra az esetre, ha Bizony Ákos leszármazó nélkül halna el, utóörökösének az Országos Állatvédő Egyesületet nevezték ki azzal, hogy az ingatlanon menedék-istállót építsen és abban a Bizony Ákos után visszamaradt, későbbben pedig mezőgazdaságban elaggott tizenkét lovat helyezzen el és ápoltsasson.

A végrendelet fölbontása után Bizony Ákos tízezer koronás egyezségi ajánlatot tett, az egyesület negyvenezer koronát kért, tehát a százezer koronás egyezségi ajánlat csak mese, mert hiszen a kevesebbet sem adták meg, sőt az első ajánlatot nem is jobbitották. A megindult hagyatéki eljárásba Hosszufalussy Gyuláné, született Bizony Vilma be sem avatkozott, Bizony Ákos pedig elfogadta a végrendeletet és így föltétlenül örökölte a közel 80 000 korona készpénzt és 3000 korona értéket meghaladó ingót, de birtokba vette az egyesület utóörökösödési jogával terhelt ingatlanokat is, mint azok örököse és ezzel az ügy az örökös és utóörökös közt befejezéshez jutott.

Beavatkozott azonban az eljárásba Hosszufalussyé, született Bizony Vilma fia, Ákos, aki azt vitatta, hogy anyai nagyatya, Bizony Tamás, Emil és Ákos fiainak végrendekezési jogát korlátozta, mert magszakadás eseteire őt rendelte ezek utóörökösének s ezen az alapon Bizony Emil hagyatékában is magának követelte az utóörökösödési jogot arra az esetre, ha Bizony Ákos magtalanul hal el.

A miskolci járásbíró, mint hagyatéki bíróság, az utóörökösödési jog kérdésében Hosszufalussy Ákóst pörre utasította. Az általa beadott keresetre az Országos Állatvédő-Egyesület csak most, december 9-én adott elleníratot. Így, ha minden jól megy, az ítélettől még legalább egy év választ el, de ez Bizony Ákos életében, amit az Ur hosszúra nyújtson, nem sürgős.

Angliában van egy egyesület, mely kizáróan elaggott lovak és szamarak eltartására alakult, erre a célra tett alapítványai meghaladják az egy millió koronát. 1909-ben hatvankét ilyen állatot tartottak, de most foglalkoznak munkában elcsigázott állatok följavításával is és 1909-ben százon felül megy azoknak az igavonóknak a száma, amelyet följavítva, munkára képessé téve adtak vissza tulajdonosának. Így tehát Bizony Emil végrendelete nem agyrém!

Ez lévén a tény valódi állása, talán szivesek lesznek a t. hírlapok jövőben teendő netáni további idevágó publikációikban a faktumoknál maradni s a törvény rendes medrében folyó ügyet e faktumok alapján megítélni és tárgyalni.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Az Országos Állatvédő-Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő-Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottsága december 20-án együttes ülést tartott dr. Lendl Adolf elnöklete alatt. Jelen voltak: Grimm Gusztáv, K. Nagy Sándor tb. elnökök, Chernel István alelnök, dr. Stern Adolf ellenőr, Monostori Károly főtitkár, Haensler Károly h. titkár, Grimm Gusztávné, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolozsváry Károlyné, özv. dr. König Henrikné, Krizbay Mária, Monostori Margit, özv. Schmidt Miklósné, Fein Dávid, dr. Jellinek Ede, Kakass Kálmán, Soltész Vilmos, Szeőke Béla, vál. tagok és a szentgotthárdi állatvédő egyesület képviselőjében Fodor Árpád elnök. Kimentette magát Marosi József Esztergomból. Elnök felkéri a jegyzőkönyv hitelesítésére Kakass Kálmán és Soltész Vilmos urakat.

Elnök megnyitja az ülést, sajnálkozását fejezi ki, hogy Máday Izidor elnök gyöngéledő állapotára való tekintettel nem jelenhetett meg, mire főtitkár indítványára a vál. üdvözlő táviratot meneszt szeretett elnökhöz.

Főtitkár előadja az egyesület működését tárgyaló jelentését, melyből következőket emeljük ki:

Egyesületünket és szövetségünket a lefolyt időben ismét súlyos veszteségek érték. Elhunyt a soproni társ-egyesület magas védnöke herceg Eszterházy Miklósné, továbbá Chernel István alelnökünk édesanyja, tolnai gróf Festetics Mária urhölgy. Elvesztettük f. évi nov. 20-án Borosnyai Oszkár ur alelnökünket, aki az állatvédelemnek oly buzgó barátja és pártfogója volt. Elvesztettük Fülei Sz. Lajos kedves tagunkat is, aki csak imént, dec. 8-án hunyt el. Benne egyesületünk egyikét veszítette el legérdemesebb tagjainak. A boldogult nagy ürt hagyott hátra egyesületünk társadalmában, mert kivált irodalmi téren lelkes munkásunk volt, aki az állatvédelmi eszméket még telefon-hirmondón is terjesztette. Az egyesület mindez alkalommal részvételének és kegyeletének megfelelő alakban adott kifejezést.

A lefolyt időben működésükről jelentéseket küldtek: az esztergomi, a hontmegyei és a szentgotthárdi egyesületek. A működő vidéki egyesületek száma 25. Csak nem rég alakult okt. 16-án a szombathelyi és alakulóban van a miskolci, melyekhez a legszebb reményeket fűzhetjük. Munkálkodásunkra nézve jelentem, hogy iktatást nem igénylő iratoktól eltekintve, hivatalos ügyirataink száma a másfél ezret üti meg. Ez jelentékenyen túlszárnyalja minden eddigi év ügyiratszámát.

Lépéseket tettünk illetékes fórumoknál általános állatvédelmi szabályrendelet s hasonló ebtartási szabályrendelet megalkotása tárgyában. A „Madarak és Fák Napja” mikénti ünneplésére kiírt pályázatunkra érkezett pályaművek jelenleg a magyar ornithológiai központnál vannak végleges döntés végett. E döntés mihamar várható.

A rendelkezésünkre álló ingyenes nyomtatványokat a lefolyt időben is terjesztettük társegyesületeink s a tanítószög körében, ezek közt dr. Kovács Lajos titkár ur szerkesztette „Védjük az állatokat” c. falragaszt.

„Mit akar az O. Á. V. E.” címen tájékoztató füzetet adtunk ki, melyet egészben elnökünk irt és melyet arra szántunk, hogy mindazoknak, akiket ügyünknek megnyerni óhajtunk, kezéhez juttassuk és általában legyen egy oly kiadványunk, mely az egyesület tevékenységének minden ágazatát összefoglalva ismerteti.

A „Madarak és Fák Napja” intézményének megerősödése érdekében állandó tájékoztatást keresünk arra nézve, hogy a nevezett nap megünnepléséről szóló rendelet miképpen érvényesül a gyakorlatban. Ebből a szempontból az idén először, mondhatni próbaképpen megkeresést intéztünk a tanfelügyelő urakhoz és kértük, hogy a „Madarak és Fák Napjának” megünnepléséről az iskolákból beérkező jelentéseket egyesületünknek átengedni szíveskedjenek. A tanfelügyelő urak kevés kivétellel eltekintve a legnagyobb hálára kötelező előzékenységgel tették át az iskolai jelentéseket az O. Á. V. E.-hez. Elhatároztuk, hogy ezeket a jelentéseket összeállítatjuk és feldolgoztatjuk és az összefoglalást az egyesületnek új kiadványa gyanánt közrebocsátjuk. Ennek a munkának végzésére Fodor Árpád urat kértük fel, aki feladatának már is eleget tett és így a munka kinyomtatásra kész.

Az Ifjúsági Madárvédő Liga ügyét is törekedtünk előbbre vinni. Köszönet a t. tanítószög nagybecsű érdeklődésének, ma a ligába tartozó gyermekek száma már 212.000. Idei gyermeknapjárunk 90.000 példányban forog közkezen s újabb 15 ezer nyomdában van.

Amellett, hogy lapunkban ismételtelen felhívtuk a figyelmet a szélben még mindig felmerülő s a tél beálltával nagyobb mérvet öltött lókinzásokra, még külön szétosztott röpiratokban tártuk ezt a fuvarosok, kocsisok elé s egyben felhívtuk ilyen röpiratok szétosztása és helyi és vidéki lapokban történt közlése útján a nagyközönséget is arra, hogy kísérelje nagyobb figyelemmel és több ügyeszeretettel e kérdést s alkalmas megoldásához járuljon hozzá tapintatos közbelépéssel ő is.

Ingyen kiosztandó téli madáreleség ajándékozása iránt az idén is megkerestük a budapesti nagyobb malmok vezetőit. Ezek, mint múlt években is, készséggel tettek eleget kérésünknek.

Állatmenedékházunkban a lefolyt rövid időben is élénk volt a forgalom, úgy hogy maig összesen 503 állat megfordulásáról jelenthetek. Megemlítem, hogy menedékházunkat az előjáróság egy előfordult macskamarás miatt 21 napra zár alá helyezte, mely a napokban lejár. (Már lejárt, Szerk.) Mentőkocsink a lefolyt idő alatt 20-szor tett szolgálatot, maig (1910-ben) mindösszesen pedig 84-szer. Állatorvos szakértő főtitkárunk többször adott az egyesülethez fordult feleknek ingyen tanácsot állatgondozás, beteg állat-kezelés kérdésében és rendelt gyógyszereket beteg állatoknak szintén díjtalanul.

A főtitkári jelentés helybenhagyólag tudomásul vétetett.

A pénztári jelentést 93.929 kor.81 fill. vagyronról, 4947 kor. 06 f. pénzfogalomról és 1294 kor. 58 fill. egyenlegről, —

a felügyelői jelentést, ugyancsak a felvigyázó

jelentését 45 munkanapon végzett 80 eljárásról, illetve 70 napon át teljesített szolgálatról és 18 feljelentésről, — a taglétszámról szóló jelentést 176 alapítót és 1236 rendes tagot feltüntetve, — a vál. tudomásul veszi.

Az 1444/910. szám alatti elnöki előterjesztés értelmében a választmány tekintettel a vidéken működő társaságoknak a nagy közöny ellenében folytatott állandó küzdelmére lehetőleg könnyíteni óhajt azok anyagi viszonyain és azért egyhangulag arra az újabb áldozatra határozza el magát, hogy a szövetségi közlőnynek eddigi 70 fillér előfizetési díját 1911-től kezdőleg 50 fillérre szállítja le. E határozat utólagos jóváhagyás végett a legközelebbi közgyűlés elé fog terjesztetni.

Az 1443/910. sz. a. elnöki előterjesztés a Gyermechnaptár anyagának színvonalát emelendő azt javasolja, hogy a Néptanítók Lapjában közzeendő felhívás után első sorban a néptanítók köréből díjazott közlemények szereztessenek, melyeket bírálására alakítandó bizottságba a főtítkáron kívül K. Nagy Sándor, Fodor Árpád és Selymessy Ferenc urak kéretnek fel.

Ezen javaslat többek hozzászólása után egyhangulag elfogadtatik.

Az 1481/1910. sz. a. iktatott elnöki előterjesztés az okok felsorolása alapján javasolja, hogy Haensler Károly pénztáros titkárnak 200 korona és Roth János expeditornak 100 korona jutalom adományoztassék, továbbá, hogy Haensler Károlynak a fizetése évi 300 koronával emeltessék.

A vál. a jutalmakat az előadott indokok méltánylásával engedélyezi és Haensler Károly pénztáros titkár fizetésének felemelését a nevezett érdemeinek élénk elismerése mellett egyhangulag megszavazza.

Özv. Schmidt Miklósné indítványozza, hogy kérelem volna intézendő a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz aziránt, utasítaná a miniszter ur az ország összes tanító- és tanítónőképző intézeteit, hogy utóbbiak gyakorló iskoláiban a „Madarak és Fák Napja“, valamint a „Madárvédő liga“ intézmények szervezendők. E célra ajánlja fel egyesületünk ingyen nyomtatványait.

A vál. ezen indítványt elfogadja.

Kakass Kálmán tapasztalataiból merített előadásban felhívja az egyesület figyelmét arra, hogy a védendő madaraknak, illetve a madárvédelemnek egyik legnagyobb ellensége a szarka, miért ezen ragadozó elszaporodása ellen tenni kellene, habár tudja, hogy még a ragadozók pusztítása is méltatlan feladat az állatvédő egyesületre.

A vál. tehát e tárgyban nem intézkedik.

A soproni állatvédő egyesület folyó évi október hó 18-án tartott választmányi gyűlése. Elnök megható szavakkal emlékezik meg az egyesület magas védnök-nőjének, főméltósága herceg Esterházy Miklósné hercegasszony gyászos elhunytáról. A jelenlevők felkelés által adnak kifejezést az egyesület mély gyászának.

Első titkár előadja a következőket:

1. Egy itteni lapban közölt állatkinzási eset,

amelyet a gyepmester egyik segédje követett el, följelentett a rendőrfőkapitányságnál.

2. Két elemi iskolai tanuló följelentett egy szintén elemi iskolai tanulót, mert ez három madárfészket rabolt ki, amelyben összesen 13 tojás volt.

E tárgyban lépés tétel a rendőrfőkapitányságnál.

3. Egy írógép beszerzéséhez szükséges pénzüsszeghez hozzájárultak a multkor jelzettekén kívül:

Herceg Esterházy Miklós ur ő fő-méltósága	200.— K
Az O. Á. V. E.	50.— „
Soproni és egyes vidéki tagok	190.— „
A kismartoni tagcsoport	30.— „
A savanyukuti tagcsoport	18.50 „
Az O. Á. V. E. ígért még	80.— „
Összesen:	568.50 K
Az írógép kedvezményes ára	600.— K
Tehát fedezendő még	31.50 K

4. Jelentették nálunk, hogy Nagybiccsén a gyári munkások nagy számban fogdossák össze a madarakat. Ezt az O. Á. V. E. följelentette a főszolgabíró-ságnál Nagybiccsén.

5. Jelentették továbbá, hogy egy itteni kertben lődözik a madarakat. Följelentettük a rendőrfőkapitányságnál.

6. Az itteni izraelita népiskola IV. és V. osztálya Rosenthal F. igazgató vezetése alatt f. é. április hó 19-én részt vett a faültetésnél a harkai fensíkon. A tan-testület elhatározta, hogy a madarak és fák napját ezentul minden évben megünnepli az iskola és hogy a faültetést a IV. osztály tanulóival elsajátíttatni el nem fogja mulasztani.

7. Groedl Testvér urak (lakompaki cég) megküldték az ez évi tíz korona összegű adományt.

8. Jelentették nálunk, hogy az itteni Dudlerdőben egy vadőr lődözi a hasznos madarakat. Ezt is jelentettük a rendőrfőkapitányságnál.

9. Egy bécsi praeparator rá akart birni egy itteni lakost, hogy fogjon madarakat és küldje meg ezeket holt állapotban. Igért neki minden darab után 20—80 fillért és küldött neki a madarak elfogásához 12 darab hálót. A hálók azonban át lettek adva választmányunk egyik tagjának, aki azokat a rendőrfőkapitányságnál deponálta, mi pedig följelentettük az esetet ugyanott és a megyei hatóságnál is.

10. Javaslatot küldtünk a rendőrfőkapitánysághoz:

I. A lovak kantárjain lévő szemellenzők eltávolítására, II. Az itt építendő új vágóhid berendezésére és III. Egy tanfolyamra vonatkozólag, amely itt évenként kocsisok számára volna létesítendő.

11. Az O. Á. V. E.-től, tagjaink számára kapott különféle állatvédelmi röpiratokat és könyveket, érdeklődő tagjaink Preiszl J. Ant. ur papirkereskedésében ingyen kaphatják, Preiszl ur szíves volt azok kiosztását elvállalni.

12. Felhívtuk a rendőrfőkapitányság figyelmét azon körülményre, hogy a piacon baromfit vásárlók a

vett baromfit nem viszik úgy haza, amint az elő van írva.

13. Egyesületünk magas Védnöknőjének gyászos elhunytá alkalmából kifejeztük Ő Főméltóságának, a Herceg Urnak az egyesület részvétét átiratilag és letetünk a boldogult Főméltóságu Hercegnő ravatalára az egyesület kegyelete jeléül egy koszorút. A temetésen az elnökség és sok tagunk vett részt. Ő Főméltósága a Herceg ur átiratilag méltóztatott kifejezni hálás köszönetét. (A levél a gyűlésen fel lett olvasva.)

14. Mint rendes tag beléptek 1910-től számítól: Kink Fülöp ur és 1911-től számítól: Rátskay István, Mészáros Sándor és Müller Vilmos urak. Alapító tag lett báró Solymosy Ödön ur 60 koronával.

A Szentgotthárd és vidéke állatvédő egyesület 1910. december hó 10-én tartott választmányi üléséről. Pum Károly alelnök, mint ügyvezető elnök, elnöklete alatt jelen voltak Huber Miksa, Kiss Elemér dr., Kunsch János, Reischl Gyula id., Schaffer Emil dr. és Vég Gyula választmányi tagok.

1. Az utolsó ülési jegyzőkönyv hitelesítése után elnök előadja, hogy Svájcban és Svédországban a közlekedési utak mentén, különösen ültetvényes és parkos helyeken a növény- és állatvédelem érdekét szolgáló figyelmeztető táblák vannak felállítva. Javaslatba hozza, hogy az állatvédőegylet következő jelmondatos táblákat állíttasson fel: „Kiméljük a fákat“, — „Védjük a hasznos madarakat“, — „Ne terheljük túl igavonó állatainkat“, — „Itatásról gondoskodjunk“, — „Ne kinozd az állatot“, — „Jó állat, jó gazda.“ A választmány az indítványt elfogadja és e célra 30 koronát szavaz meg.

2. Az áll. főgimnázium önképző körében 20 K pályadíjjal a következő tétel tűzetik ki: „Az állatvilág befolyása az emberi műveltségre.“ A pályamunka 1911. február 1-ig a helybeli állatvédő egyesület elnökségéhez adandó be.

3. Az egyleti tagok névsorából elköltözés és kilépés folytán töröltettek: Peilschmidt Mátyás, Háromy Mihály, Schwarcz József, Nagy Károly, Rábafüzési ev. iskola, Kárpáty Frida, Deutch Sándor, Gábor Áron, Latzer Hugó, Lauringer Etnő, Kozó Márton, Timár Frigyes, Karácsonyi Zsigmond, Huber Hermína, Tóth János, Iváncsics János, Bund József, ifj. Gergely József, Lewisch Adolf, Martin József, Schlesinger Adolf, Schuschny Zsigmond, Tatár József, Tuboly Lajos, Ecser József, a főgimnázium I., II., III., IV. osztálya, Mayer Alajos, Czigány János, Szerecz Imre, Striny Nándor, Titscher Ferenc, Schimpl Károly és Mikos József.

4. Elnök jelenti, hogy a folyó évi október 20-án Rábakethelyen tartott tanítói gyűlésen az állatvédelmi eszme terjesztése céljából 32 darab „Védjük az állatokat“ és „Éhezünk, eledelt kérünk“ című állatvédelmi falragaszokat osztott szét az összegyűlt tanítók közt.

5. Szupper Ágoston nagysároslaki tanító kérelmére elnök könyveket és iratkákat küldött.

6. Kiosztatott a német tagok közt 5 darab „Schützet die Thiere“, 1 darab „Thierschutz-Kalender“, és 3 füzet „Anwalt der Thiere“ című könyveket és iratkákat.

7. Az O. Á. E. 1000 darab „Madárvédő Liga“ jegyet küldött ingyen, mit elnök írásban is megköszönt s egyúttal megrendelt 30 darab falitáblát e felirattal: „Ne kinozd az állatot“, mely szintén a központi egyesület kiadása.

8. A magasfoki állami tanító, Szatmári Sándor jelentése, mely szerint növendékei már 105 darab saját készítményű fészekodut akasztottak ki, örvendetes tudomásul vétetett.

9. A módosított alapszabályok a belügyminiszteriumba jóváhagyás végett elküldettek.

Több tárgy nem lévén, az ülés bezáratott.

SZEMLE.

Távlovaglás. Az Aradon nemrégén lezajlott távlovaglás alkalmából az „Aradi Közlöny“ többek között mint, az aradi á. v. e. értesít, a következőket közli:

Nem egészen okos dolog a messzelovaglás. Vagy okos dolog a messzelovaglás, de nem abban a formában, ahogy ezt ma Aradon láttuk. Ember, állat egyaránt megsínyli az ilyen erőltetett sportot. Praktikus értéke nincs, mert a ló leromlik tőle, ahelyett hogy formába jönne, a lovasra tulságosan megerőltető fizikai fáradságot ró, mely esetleg végzetessé válhat. De amit legelőször kellett volna említeni, az a háború szempontjából bírálandó el. Ötvenhat kilométer távra nem küldenek lovas hírnököket, mert erre a távra az előbb említett okokból csak elenyésző csekély számú lovat lehet trenírozni. Felesleges tehát ilyen megerőltető munkát végeztetni emberrel és lóval egyaránt.

Dicséretes dolog, hogy a mi világhírű lovas-ármádiánkban ilyen szép számú versenyző akadt erre a borzalmas versenyre, de a humanizmusnak mégis fel kell emelnie a szavát az ilyen nemes sport méreteit jóval túllépő kísérletek ellen.

A sport csak addig szép és élvezetes, ameddig esztétikus, halálra sápadt lovasok és agyonvérezett lovak azonban legkevésbé sem mondhatók esztétikus látványoknak. Redukálni kell ezt a ma nagynak bizonyult távolságot, akkor még mindig érdekes verseny marad és nem párosul állatkinzással.

—táv.

A bukaresti állatvédő egyesületnek 1909—1910. évi működéséről szóló jelentést vettük, melyet a nevezett egyesület volt szíves nekünk beküldeni. A jelentés 239 nyolcadrés lapra terjed és a lehető legkedvezőbb színben tünteti fel a romániai társadalom állatvédő szellemét. Az egyesület tiszteletbeli elnöke Mária kir. hercegnő, elnöke Coanda tábornok. Az évkönyv felette gazdag adatai közül kiemeljük az állatkinzó eszközök gyűjteményét és ábráját, melyeket az Á. V. E. közgei lefoglaltak. Az egyesületnek vidéken az országban majd mindenütt számos tagja van. Még olyan apróságokra is telik az Á. V. E.-nek gondjaiból, mint a lovaknak az égető nap ellen való védelme, mire nézve hat kalap-minta ábráját találjuk a jelentésben. Szárnyas baromfi szállítására alkalmas négy kosárminta ábrája is közöltek. A jelentésben az állatkinzásról fennálló

törvény ellen elkövetett kihágások is ki vannak mutatva, ezek száma Bukarestben 630, vidéken, 405, melyek mind az Á. V. E. közegeinek közbejöttével lettek bejelentve és tárgyalva. A román nyelvben nem igen vagyunk járatosak, mindamellett az egyesület pénzkezelése tekintetében a következő — mondjuk irigylésre méltó adatokat böngészünk ki. Az állatvédő egyesület bevétele a jelentési évben 37.728 Lei, a kiadás 30.555 Lei. Az állatotthon mérlege szintén 1909—1910. évről bevétel 53.578 Lei. Ebből a bevételből a legnagyobb részt a hatóság subventiója képezi. —yi—

Gazdátlan kutyák Londonban. A „Deutsche Jägerzeitung“ szerint a londoni gazdátlan kutyák otthonába a 1909. évben 24.890 gazdátlan kutyát szállítottak be. Az intézet ez állatok beszállítására 6 lófogatot és 4 mórtorkocsit alkalmaz. —d—

Állatok világa.

Téli álmat alvó madarak. Lapunk múlt évi 10. számában „Bujdosó madarak-e a fecskék“ című közleményünk kapcsán közöljük a „Baromfitenyésztés“ című lap következő publikációját: A tél szigora és az eledel hiánya tudvalevőleg sok állatot arra kényszerít, hogy elhagyja azt a vidéket, hol nyáron át bőségesen megpakolt asztalra talált, vagy ha nem rendelkezik oly kitűnően kifejtett mozgási szervekkel, mint pl. a madarak, akkor átalussza az életének nem kedvező időt, a telet. Így számos apróbb emlős állat is és a gyíkok, kigyók, békák és egyéb csúszó-mászók mindannyian átalusszák a telet. A madarak közül egy sincs olyan, mely rendes téli álmat aludna, de rendkívüli körülmények között mégis előfordulnak ilyen esetek, így különösen hiteles adataink vannak arról, hogy Anglia, Németország és Franciaországban már több ízben találtak téli időben megdermedt fecskéket parti lyukakban, vizek mellett, valamint a templomtornyok tetőin. Sőt Brown szerint az Olaszország és Franciaországot összekötő uton, a Maurienne völgyében van egy barlang, melyben minden télen a fecskék egész rajai találhatók a barlang tetejéről lelógva, téli álomba elmerülve. Aki tud még valamit e tárgyban, sziveskedjék közölni.

A beszélő kutya. Hamburg tájékán híre kelt, hogy ott egy vadászterületen létezik egy kutya, amely — nem mondjuk hogy beszélni tud, hanem — szókat ejt ki.

Nem ismeretlen a kutyáról, hogy állati mivoltához képest nagy az intelligenciája. Lépten-nyomon látjuk a sokféle u. n. kunsztot, amit az idomított kutya végrehajtani képes. Érdemes megnézni pl. azt a kutya-truppot, amely jelenleg a Fővárosi Orfeumban „előad.“ Tudjuk, hogy hangjában nagy a moduláció. Ugat, vonít, üvölt, szükköl, csahol, vakkant, kaffog, morog, nyöszörög, sőt sir is. Egyesületünk állatmenedékházában pl. egy urhölgy apró selyem pincsije, mikor asszonya ott hagyta, negyedórákon keresztül oly igazi jajveszékeltő sirást hajtott végre kétségbeesett voltában, mint egy

csecsemő gyerek. Nem volt az állati, hanem valóságos emberi sirás.

Közönséges jelenség aztán és továbbá, hogy rigók, seregélyek, szarkák, még inkább papagályok, bizonyos nyelvműtét és idomítás után „beszélnek“, igazság szerint szavakat ejtenek, melyeket — rendszerint egy kis fantázia igénybe vételével — emberi hangok-, szókképpen traktálunk és értünk.

Hát miért volna ügyetlenebb ebben a kutya?

Elég ahhoz, hogy a mondott hirre felmerült a kérdés, hogy nem volna-e érdemes azt a beszélő kutyát Berlinbe vinni s ott pénzért mutogatni.

Mint annak idején a „Kluge Hans“ nevű számolni tudó lovat, a beszélő kutyát is felkeresték a kíváncsiak és érdeklődők.

Ezek között volt egy riporter, aki tapasztalatait nagyjában így adja elő a berlini „Morgenpost“ című lapban:

A Don nevű vizslakutya egy erdőfelügyelő és vadász birtokában van Lesslingen mellett Theerhütte nevű tanyán. Mikor a riporter oda érkezett, a gazda nem volt otthon, de igenis két ifju leánya. Ezek tüstént előhítták Don-t. Az egyik Ebers kisasszony — Ebers-nek hítták t. i. a gazdát — azonnal demonstrálni akarta az eb tudását, elővett hát egy zsemlet s azt mutogatva a kutyának, kérdezte tőle, persze németül — hogy: Mondd csak, mid van? Az ebnek erre azt kellett volna felelnie, hogy: Hunger (t. i. hogy éhes,) de sajnos, egyszerűen csak elvakkantotta magát közönséges kutyanyelven. — Ez nem mondás, ez ugatás — szólt a kisasszony. Mondd meg: mid van, ismételte a hölgy a kérdést. A kutya nagy erőlködések közben kikoityantotta aztán hangsúlyosan a szót, hogy: Ku-chen (t. i. pogácsa-lepény). A kisasszony nem kis huzagra lobbant, hogy az eb ime nem arra felel, hogy mid van, hanem arra, hogy mi kell? Ujra feltette hát a kérdést, hogy: Was hast du? (Mid van) s erre már az eb érthetően bökte ki, hogy: Hunger (Éhes vagyok).

— Bravó! szólt a hölgy s feltette a másik kérdést: Was willst du nun haben? (Mit akarsz, mit kívánsz), Kuchen haben — (Lepényt), felelte érthetően az eb.

Nos a lepényt megkapta zsemlye alakjában s úgy látszott, hogy ő is meg van elégedve (nem csak kisasszonya és a riporter,) az eredménnyel.

Különben megjegyzi a tudósító, (ami bizonyítgatás nélkül is természetes,) hogy csak körülbelül olyan érthetően voltak kiejtve a Hunger és Ku-chen szavak, amily érthető pl. a papagály csacsogása, mikor Frau-t, Vagabund-ot, Komm-komm-ot stb. efélélt gagyog.

Am egy kutyától ez is elég.

Egyébiránt csakhamar hazaérkezett az eb gazdája s megismételtette a kutyával többször is a riporter előtt, már hibaejtés nélkül a Hunger-t és Ku-chen-t.

Észrevehető, hogy a *hu* és *ku* hangok a Hungerben és Kuchenben oly közel állnak a kutya természetes ugató hangjaihoz, hogy egészen kicsi képzelődéssel is nem nehéz kihámozni belőlük, ha valakinek jól esik a füle számára, a Hungert és Kuchent. M. K.

A varjak értelmisége. Maltzahn bárónő beszéli a „Kosmos”-ban, hogy egy cserebogárban bőséges évben a varjuk feltűnő nagy zaja hallatszott a közelben lévő bükkfák felől. Egy ily fa körül mintegy 10–14 vetési varju foglalataskodott. A varjak egyik fele a fa ágai között ugrált és röpdösött, hogy a cserebogarakat lehullassa és söpörje. A csapat másik fele a földön lakmározott a lehulló cserebogarakból. Rövid idő múlva a lakmározók fölváltották a fán munkálkodókat és most ezekre került a cserebogár-falás sora.

—d—

IRODALOM.

Mit akar az országos állatvédő egyesület? E címen ímént egy ábrákkal illusztrált díszes füzet jelent meg Máday Izidor egyesületi elnök kipróbált tollából. A nagyérdemű elnök és illusztris szerző elénk tárja az állatvédő egyesület célját s közhasznú törekvését a közgazdaság, a népnevelés és a jövőendő embergeneráció nemesbítésére való tekintettel. S külön fejezetekben, rendkívül tömören, de igen érdekesen állítja az olvasó elé magát az állatvédő egyesületet; az állatkinzások ellen folytatott küzdelmet, a helyi (budapesti) ezirányú intézkedéseket. Ismerteti az egyesület „Állatvédelem” című hivata'os közlönyét s az egyesület által évenként kiadott Gyermekek Naptárt. Tájékoztató Madarak és Fák napja nevű intézményéről; az orsz. Ifjusági Madárvédő Liga, e páratlan, igazi magyar intézményről; felvilágosít a vidéki állatvédő egyesületekről, azok mikénti megalakításáról és végül tájékoztat a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének mibenlétéről.

Az alig 36 kis oldalra terjedő pompás kis füzet valóban mindazt dióhéjban adja érdeklődő olvasója elé, ami e kérdésben fontos és érdekes és amit tudni szükséges végre arról az egyesületről, amely több mint egy negyed százada lankadatlan küzdelmet visz a hazai állatvédelmi kérdésekben.

Most, ez ingyen terjesztett tájékoztató szétterjedése után bizonyára ritkábban fogjuk hallani az indokolatlan kérdést, hogy: „Hol az állatvédő egyesület?”

Olvassuk el e füzetet s majd megtudjuk, hogy hol van s mit csinál és mit tervez még.

MADÁRVÉDELEM.

A mesterséges fészekoduk szükségé. A bubosbanka is azon madarak közé tartozik, amelyek sokat szenvednek a természetes fészekodu hiánya miatt. Így kénytelen a legkülönbözőbb helyeken, sokszor sulyos körülmények között fészkelni.

Egy fiatal nagy akác-erdő vidéke tetszett meg egy bizonyos bubosbanka párnak. El is határozták, hogy ott megtelepülnek; semmi egyéb fészkelésre való alkalmas hely nem kínálkozott, mint egy lakatlan tanya istállója. Ennek ajtaján levő kerek szelelő lyuk képezte a bejáratot.

Egy alkalommal a gazdánál látogatóban voltam; (írja az „Aquila” egyik munkatársa), így kerültünk az elhagyott tanyára, hogy a vetést is megtekintsük. Esős lévén az idő, a gazda a lovakat az elhagyott istállóba vezette.

E kellemetlen vendégek nem tetszettek a bubosbankának, mely egy trágyarakás tetején kapart fészket magának.

A jajgató szóra a gazda figyelmes lett s meglátta a bubosbankát, amint bóbítóját meregetve, egyre különféle hangokat hallatott, a lovak alatt levő trágyarakás tetejéről.

Felhívta az én figyelmemet is e kis vakmerőre. Oda siettem s megfogtam az anyamadarat, 7 tojásos ülte; ezeket védte önfeláldozóan.

Ott tovább nem maradhatott, mivel a lovak minden percben szétaposhatták volna. Bevittem a szobába a tojásokkal együtt s ott az ágyon egy kis mélyedésbe behelyeztem a tojásokat, az anyamadarat szépen ráültettem s ez türelmesen ült rajta. Most azon törtem a fejemet, hogy hogyan menthetném meg a leendő pici nyek életét?

Künn az udvaron egy rothadó vályut találtam s ezt a többi fadarabok között felfordítva a földre helyeztem, a korhadt vége képezte a bejáratot. Egy kis gödröcskét kapartam alatta, melyet száraz polyvával béleltem ki s abba helyeztem a tojásokat az anyamadárral együtt. Ezen igazán mesterséges fészekben az anyamadár tovább kötött.

Két nap múlva már 5 kis bubosbanka csipogott a vályu alatt, mit az öregek szorgos etetéssel szépen fel is neveltek.

Azóta mindig a tanya körül fészkelnek e hasznos és kedves külsejű madarak, az ott felhalmozott fatörzsek között.

A karácsonyfa mint madáretető készülék. Bár ismeretes dolog, időszerű felemlíteni, hogy a már kiéremesült karácsonyfát igen jól lehet használni mind a tavasz nyitáig, itthon telelő hasznos madaraink táplálásának a céljára aképen, hogy kihelyezzük azt az udvarba, kertbe, vagy más madárjárta, alkalmas helyre s leöntjük galyait oly felolvasztott, lehetőleg nemavas faggyúval, melyben vegyesen zuzott rostaalj gabonát, kendermagot, tökmagot s hasonlókát kevertünk el. A melegen felöntött ezen keverék rádermed az ágasbogas galyakra s még akkor is terített asztalt képez a madárnak, ha a fát a hó belepí.

Ha a felöntést a tél folyamán a mutatkozó szükséghez képest megismételjük, sok káros rovar pusztító madarat menthetünk meg a sanyargástól és az étlen való elpusztulástól.

Mo.

Madárvédelem Bajorországban. A bajor kormány egy külön országos bizottságot alakított a madárvédelem szervezése érdekében. Ez a bizottság m. évi március 3-án állapította meg működésének programját. Mindenekelőtt három madárvédő minta és kísérleti telepet állítanak fel az ország különböző vidékein. Ezek számára egy-egy szakembert kiképeztetnek a Berlepsz-féle seebachi telepen, akik az ország többi részeiben is működni hivatvák. Az erdőhivatalok, a vasutak, a közigazgatási közegek, az államutak és

folyók építészeti hivatalainak stb. segítségével a gyakorlati madárvédelmet országsszerte szervezik mindazonkon a területeken, melyek az állam tulajdonát képezik vagy amelyekre az állam felügyeleti joga kiterjed. Egy időben a bizottság hasonló célból a városokkal, községekkel, a magán föld- és erdőbirtokosokkal érintkezésbe helyezkedik.

—yi—

Állatvédelem általában.

Kutyát ki tartson? Erre a kérdésre, mint ember-séges állatbarátok csak azt a választ adhatjuk, hogy kutyát csak olyan ember tartson, aki nemcsak képes az állatot kellőleg ellátni és gondozni, hanem aki határozottan érzi és tudja magáról, hogy az egyszer birtokába jutott kutyától nem oly könnyen válik meg. Gyakori eset, hogy kivált fiatalok megkedvelnek egy tetszetős kutyát, birtokukba kerítik, de azután nincs meg a kellő kitartásuk, hamar megunták az állatot és tudnak rajta. Ezt a dolgot pedig rendszerint a szegény állat sinyl meg, mert már hűséges alattvalója lett gazdájának és nehezebbre esik a megváltás, de még inkább az új gazda és viszonyok megszokása. Ha a szegény kutyával többször ismételve esik meg az ilyes gazdaváltozás, ez a legtöbb esetben nagyon kedvezőtlen befolyással van a kutya kedélyére. Kedvetlenség, bizalmatlanság és többé-kevésbé következtelen magaviselet jár az említett helyváltozás nyomában. Azért az ügy érdekében csak azt kérhetjük, hogy kutyák tartására csak azok vállalkozzanak, akik nemcsak szeretik az állatot, de állandó és kitartó figyelmet, gondot és türelmet nem sajnálnak tőle.

—yi—

A macska védelme. Németországban Deutscher Bund für Katzenschutz elnevezés alatt egy külön egyesület működik a macskák megvédése érdekében. Ez az egyesület most közlést tesz a köönigswusterhauseni bíróságnak egy ítéletét, melylyel egy macskatulajdonos panaszára pénzbírságban, esetleg elzárásban marasztalta el a vádlottat, aki saját földjén a panaszos macskáját agyonlőtte. Az indokolásból a macskavédők szövetsége kiemeli azt, hogy az állattartónak embertársai irányában való kötelességeit polgári törvénykönyv szabályozza. Ha egy állat másnak tulajdonában kárt okoz, akkor az utóbbi peres uton érvényesítheti igényeit. A macskának lelövésére a vádlott semmiképp sem volt jogosítva, mert a macska nem vad, hanem háziállat.

—d—

HIREK.

A földmívelésügyi minisztérium ügy- és személy-beosztásában, mely 1911. évi január 1-től érvényes, az állatvédelem ügye a következőképpen szerepel: XI. főosztály. Főnök: Tervei Imre min. tanácsos. Helyettese az 1. ügyosztályra nézve: Molnár István min. tanácsos, a 2. és 3. ügyosztályra nézve: Landgráf János min. osztálytanácsos. Bennünket érdekel a 3. ügyosztály: Kisebbségi gazdasági ágak. A magyar ornithológiai központ ügyei. Az állatvédelemmel kapcsolatos ügyek. Hasznos

madarak nemzetközi és hazai védelme. A selyemtenyésztés és méhészet fejlesztése. A szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőség ügyei. A szederfatenyésztés ügyei. A gödöllői méhészeti gazdaság és egyéb méhészeti szakiskolák ügyei. Osztályvezető: Liphay Béla min. tanácsos. Személyzet: gr. Nyáry István, min. titkár. Krenedics Ferenc, min. segédtitkár. Szolgáltatásra beosztva: Kovács Antal méhészeti felügyelő. Dombó József méhészeti segéd. A XI. főosztály is Kazy József államtitkár főfelügyelőség alá tartozik, akit az említett főosztály ügykörére nézve dr. Bartók József államtitkár helyettesít.

Német madárvédő gyűlés. A németországi nevesebb madárvédő egyesületek elhatározták, hogy Allgemeiner deutscher Vogelschutztag elnevezés mellett, az összes érdekeltet időszakonként egybehozzák. Az első nagygyűlés a folyó évben június hó elején, az 5-ik nemzetközi ornithológiai kongresszus alkalmával Charlottenburgban fogja megtartatni. Ennek a gyűlésnek ügyeit az Internationaler Frauenverein für Vogelschutz vezeti.

—yi—

Országos Állatvédő Egyesületi új tagok. Új tagokul beléptek 1910. IV-ik negyedében: Kelemen Juliska, Szolnok; Aggházy Károlyné Budapest, I. kerület, Lovas-ut 11—12.; Guttermuth János Budapest, VII., Baross-tér 13.; Bozó Géza gyógyszerész Budapest, I., Alkotás-utca 24.; Wiesinger Manó könyvnyomdatulajdonos, Budapest IV., Ferenc J. rakpart 6—7., Sugár Andor droguista, Budapest VII., Thököly-ut 7., Sugár Andorné Budapest VII., Thököly-ut 7., Süss Nándorné, gyáros neje, Budapest I., Csörsz-u. 39., Buthy Győző Budapest VII., Bethlen-u. 6., Juhász Mariska Budapest, VII., István-ut 49., Hajek Ferenc Budapest IX., Bokréta-u. 12.

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Ligába december hóban beléptek: Pongor László áll. isk. ig. (Técső) által 192 tag, Illés József tanító (Bánréve) által 50 tag, Dávid Béla (Arad) által 30 tag, Krénn Ede áll. tanító (Felsőmuzslya) által 50 tag, Fonyó András áll. tanító (Felsőmuzslya) által 50 tag, Farkas János áll. tanító (Rábakecskéd) által 56 tag, összesen 428 tag.

KÜLÖNFÉLÉK.

A német rendőrség állatvédő szabályok alkotására nem illetékes. A Deutsche Tierschutz-Zeitung szerint egy községben, melyet a lap meg nem nevez, egy rendőri szabályzat állott érvényben, melynek értelmében kutyákat tehervonásra használni csak rendőri engedellyel szabad és ez esetben is a teher nem haladhatja meg a 75 kg.-ot. E szabály ellen S. vétett és pénzbírságban lett elmarasztalva. Felelőztetésében tagadásba vette a rendőri szabályzat érvényes voltát. A felsőbb bíróság (Kammergericht) feloldotta az I. bírósági ítéletet és érvénytelennek mondotta a rendőri szabályzatot, mert szerinte a rendőrségnek csak az a feladata rendőri törvény értelmében, hogy az egyének vagy a személyek élete és egészsége, azoknak és tulajdonuknak biztonsága, a rend, a közlekedés biztonság és könnyősége felett őrkdjék. Az állatvédelem nem

tartozik a rendőrség rendeleti jogkörébe. (Erre a mindezenre különös döntésre nézve tartózkodunk bírálattól mondani. Olvasóink között bizonyára kevesen lesznek, akik a Kammergericht nézetét vallják.) —yi—

Magas ár egy fajkutyáért. Egy Dobermann Pinscher, mely Krumbholz wickerstedti lakos tulajdonát képezte és 37 elsőrendű kiftüntetést nyert, nemrég 1000 márkáért (1178 korona) eladatott Grieshaber vasuti tisztviselőnek Berlin mellett. A magyar közönség, melynek a gazdák oly nagy részét képezik, már régóta ismeri a fajállatok nevelésének roppant előnyeit és aszerint intézik dolgaikat. Csak kutyakedvelőink körében nem tud még a helyes irány életre ébredni, pedig ebből is igen szép és sokakra nézve nyereséges forgalom keletkezhetnék. —d—

Mintaszerű bérkocsi-szabályzat. Ilyen szabályzattal Darmstadt város dicsekedhetik. A lovak erőteljesek, jól tápláltak, feltűnő vagy hátrányos hibáktól mentesek és jól kitanítottak legyenek. A ló csak rendőri engedély és föltülvizsgálat alapján állítható szolgálatba. A szerszám a lóra illő és mindig tisztán tartott legyen. A feszítő-kantár és a szemellenző használata csak kivételes esetekben külön rendőri engedély alapján lehetséges. A szunyogok és legyek járásának időszakában a lovak fülei megvédendőek és álló-helyben takarókat kell alkalmazni. Ugyancsak takarókkal látandók el a lovak hideg vagy nedves időben. —d—

Kutya színházi függöny előtt. Haágában a múlt hónapban a párisi opera vendégszerepelt. Az utolsó előadás alkalmára Dister tenoristát tisztelői többek között egy boxer kutyával lepték meg. A művész, aki több mint harminc koszorút, virágbokrért és értéktárgyakat

kapott, a rég óhajtott boxer kutyának annyira megörült, hogy virággal és értéktárgyakkal mit sem törődve, a közönség tapsviharai között kétszer jelent meg a függöny előtt, mindannyiszor a boxer kíséretében, mely egyike a legnemesebb vérű pedigree-s állatoknak. —d—

Az utcán közbelépő állatvédők kellemetlenségei nap után megfigyelhetők. Ügybarátaink számtalanszor tapasztalták, hogy az, aki a lókinzó kocsist vagy fuvarost durvasága miatt megszólitja, ugyancsak durva szidalmakban részesül. Ritka dolog azonban és szerencsére nálunk el sem képzelhető, hogy rendőrök, akik az állatkinzásnak véletlenül szintén tannai, a tiltakozó állatvédő ellenében foglalnak állást. Párisban múlt évben Mme Clozier, a párisi állatvédő egyesület tagja, erőlyesen rendreutasított egy lókinzó kocsist és a keletkezett szóváltásnak az lett a vége, hogy Clozier asszonyt két rendőr a rendőrségre kísérte. Az ügy csak nemrégiben dőlt el véglegesen a tizedik kerületi büntető törvényszéknél. Clozier asszony védője gyanánt Urbain Gohier, a „Matin“ című előkelő lap hírneves munkatársa szerepelt. Erélyes és tüzes előadásában kifejtette, hogy az állatkinzás megakadályozását célzó törvény végrehajtva egyáltalában nem volna, ha az állatvédő egyesület tagjainak közbelépése azt nem pótolná némileg. Meggyőző érveinek sikerült, dacára a két rendőr terhelő vallomásainak, kedvező ítéletet kieszközölni, amennyiben Clozier asszonyt 1, azaz egy frank bírságra ítélték. —yi—

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtítkár, felelős szerkesztő.

TARTALOM: Az új év küszöbén. — A földmívelésügyi miniszter intézkedése a veszettség ellen. — A rivális. — Hol az állatvédő-egyesület? — A magyar ló-azilum kérdése. — Egyesületi és szövetségi hírek: Az Országos Állatvédő-Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő-Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottsága. — A Soproni állatvédő egyesület. — A Szentgotthárd és vidéke állatvédő egyesület. — Szemle: Távlovaglás. — A bukaresti állatvédő egyesület. — Gazdátlan kutyák Londonban. — Állatok világa: Téli álmat alvó madarak. — A beszélő kutya. — A varjak értelmsége. — Irodalom: Mit akar az országos állatvédő egyesület?

Madárvédelem: A mesterséges fészekodok szükségese. — A káracsnyfa mint madáretető készülék. — Madárvédelem Bajorországban. — Állatvédelem általában: Kutyát ki tartson? — A macska védelme. — Hírek: A földmívelésügyi minisztérium ügyés személybeosztása. — Német madárvédő gyűlés. — Országos Állatvédő Egyesületi új tagok. — Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga. — Különfélék: A német rendőrség állatvédő szabályok alkotására nem illetékes. — Magas ár egy fajkutyáért. — Mintaszerű bérkocsi-szabályzat. — Kutya színházi függöny előtt. — Az utcán közbelépő állat védők kellemetlenségei.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljević József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Die fünfundzwanzigjährige Tätigkeit des Landes-Tierschutzvereines und die Tierschutzbewegung in Ungarn. Von Isidor von Máday. Ára 1 korona.

Vogelschutz-Bestrebungen in Ungarn. Organisation der gesellschaftlichen Mitarbeit. Von Isidor von Máday. Ára 2 korona.

„Jókai“ könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Embergyűlölő-e, aki az állatot szereti?

E lap hasábjain megjelent néhány cikkemben annak bebizonyításán fáradoztam, hogy az emberi tökéletesség a szeretetnek az állatokra való kiterjesztése nélkül nem teljes, hogy csak az érez igazán emberileg, aki minden érző lényvel együtt érez, s kezembe véve a „Pesti Napló” 1911. évi január hó 7-én megjelent számát, nagy meglepetéssel olvasom, hogy egy „különös ember”, egy „embergyűlölő” háromszázezer koronát érő minden vagyonát tizenkét igáslovára hagyta olyképen, hogyha azok idővel elpusztulnának, állítsanak a jászol elé más fáradt lovakat.

A továbbiakban az említett cikk írója, aki az állatvédelem eszméjét Beyerlein „Takarodó”-jában szereplő öreg őrmester azon kifakadásából merítette, hogy hálásabb dolog érzelmeinket egy lóra pazarolni, mint a világ leggyönyörűbb asszonyára, a végrendelezőről többek közt azt mondja, hogy akiben nem tud gyökereket verni az emberszeretet, abban dehogy is ébred fel az állat iránt való vonzódás, hogy a maga kis gazdagsága az ő egész világa s ebben a világban a legtökéletesebbnek látszó élő lény az igásló, mert azt látja naphosszat.

Az állatvédelem kérdését emigy tárgyalja a cikk írója:

„Magányosan élő emberekből gyakran kitör a vágy, hogy élőlényt lássanak maguk körül. Az egyik kutyát, a másik kanári madarat tart a háznál, azokkal foglalkozik, hogy néha valamiben a saját emberi mivoltának megnyilvánulását lássa. A lónak, a tizenkét igáslónak ily szerep jutott a földes ur életében. Együtt volt velük, tehát azokat szerette meg s nem az embereket. Kell valamit szeretnünk és sokszor egészen mellékes, hogy ez a valami ember-e vagy házi állat. A szeretet él s keres valamit, ami köré fonódhassék. Véletlen, hogy tizenkét igásló került a földesur utjába. Tizenkét komondor ugyanígy járt volna s ha nem akadt volna más, egy szürke veréb is jó eszköznek bizonyult volna arra, hogy a földesur emberi erényeket gyakoroljon rajta s azt tartsa maga mellett állandó bizonyiságnak, hogy tőle, a földes urtól szép cselekedetek is telnek”.

S ily élcélődés és csak a felületes olvasónak tetszetős szellemeskedés vonul végig az egész cikkben. Mi állatvédők, az állatvédelem magyar terjesztői pedig elképedve kérdezzük: „hát így hódít az állatvédelem

magasztos eszméje hazánkban? Ezért fáradozunk s áldozunk annyi időt s pénzt az állatvédelem terjesztése körül, hogy végül egy tekintélyes fővárosi napilap akként tájékoztassa a közvéleményt, hogy az állat iránti szeretet csak különcködés, mely néha magányosan élő emberekből kitör?

E szerint tehát az állatvédelem mint egy oly magasabb eszme, mint a „világbéke” nem létezik, vagy ha létezik, úgy csak egy-két ábrándozónak hóbortjaként létezik. Eszerint ha valakinek nincs az emberek közt kit szeretni, csak akkor s csakis akkor érzi szükségét annak, hogy egy házi állatot szeressen. Vagyis csak „az egész emberi nem kitagadása” révén jut némelyik az állatszeretethez.

Ha ez okoskodás megáll, akkor hiába való fáradtság az állatvédelem eszméjét az emberszeretetre való hivatkozással pártolni s terjeszteni. Pedig, ha jól tudom, ép az állatvédelem a legjobb talajra talál egy jó szívben s az állatok iránti gyengéd érzéssel a keményebb, zordabb lelkületű egyénekben az embertársai iránt is melegebb érzést ébreszt. Avagy nem küzdünk állandóan a műveletlen, durva lelkületűek állatkinzásai ellen, amelyet embertelenségnek bélyegzünk. S ezt tudva már a gyermeki lélekbe kívánjuk beleoltani az állat iránti szeretetet. Nyilvánvaló tehát, hogy merő félreértés az állat iránti vonzalmat mint embergyűlöletből fakadt különcködést oda állítani.

Ami magát az „embergyűlölő” végrendeletét illeti, azt ehelyütt mint jogász részletesen méltatni nem kívánom, mindazonáltal az általam kifejtett fenti szempontokat szem előtt tartva, mint állatvédő a legnagyobb tisztelettel kell meghajolnom előtte, mert abban egy az állatok sorsa iránt végtelenül melegen érző emberi szív megnyilvánulását látom.

Dr. Jellinek Ede.

K. Nagy Sándornak a veszettség ellen írt könyvét a belügyminiszter ajánlja.

A belügyminiszter ur 97612/1910. B. M. számú körrendelete „Az ember és kutya” című könyv ajánlása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak. (Fiume kivételével.) K. Nagy Sándor pestvidéki kir. törvényszéki bíró, „Az ember és a kutya” című könyvében